

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

56. An si quis capitale maius, quod vulgo dicitur (tutto il resto) in
sponsione aliqua exposuerit, possit ille, qui capitale minus habet,
acceptare sponsionem, & lucrari illud plus sine onere ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

como dizen todos comunmente, y en especial Couaruias, Alcozer, y Molina. La razon es, porque en esto son iguales los que juegan, que entrambos pueden vsar igualmente destas cautelasy, lo que de esta manera se gana, no ay obligacion a restituirlo, como es, quando vno sabe que gana y embida que tiene eatorze de mano, y va a quinze; y tambien el que embida de fallo, para que el otro pensando que tiene mejor juego que el, se eche. Y pone Alcozer, y Ledesma acerca de esto vn exemplo de vno que gand a otro por este ardid. Iugauan a la primera, y tenian ambos cinquenta y cinco, que es mayor punto que puede auer, y el que era de mano embiddo el resto, y el otro estuuo, como dudando entre si; y dixo, que si le daua vn punto lo quierray, y dandose lo el otro gand, lo qual pudo hazer iustamente, y dize Ledesma, que deste parecer fueron muchos Doctores, y que comunmente lo tuieron todos. Lo mismo es tambien del que tiene buen punto de mano, y haze que se quiere echar, porque embide el otro. Ita ille.

2. Vide ex his infert Sanchez in *Opusc. tom. 1. lib. 1. c. 8. dub. 12. n. 5.* quod si duobus ludentibus ludo, qui Hispanè vocatur, *la primera*, & vtrique obgit maior punctorum numerus, qui iuxta leges huius ludi requiritur ad lucrandum, videlicet quinquaginta quinque, qui primas vices habet Hispanè, *la mano*, inuitat, seu prouocat alium collusorem ad nouam quantitatem pecunie lucro exponendam, alter suspicatus est puncta, que collusor habebat, finxitque se dubitare, an deberet admittere, vel acceptare prouocationem, petiit tandem ab altero, vt sibi duo puncto donaret, & ea conditione se acceptatum, concessit alter illa puncta, & ita lucratu est summam pecunie expositam, fit inquam, ex dictis illam licitè lucrari, & retinere.

RESOL. LVI.

An si capitale maius, quod vulgò dicitur tutto il resto, in sponsione aliqua exposuerit, possit ille, qui capitale minus habet, acceptare sponsionem, & lucrari illud plus sine onere restitutionis? Ex p. 1. tr. 8. Ref. 66. & ad litteram in p. 2. tract. 17. & M. c. Ref. 40. Sed hic vna tantum transcribitur Resolutio,

§. 1. Videtur, quòd non. Et ita tenet Alcozer tract. *de ludos*. c. 6. qui non est equalis conditio ludi ex parte vtriusque. Martinus verò Bonacina de *contract. disp. 2. q. 3. punct. 2. n. 19.* Bartholomæus à Sancto Fausto in *Spec. Confess. disp. 3. q. 3. n. 3.* asserunt, quòd si forte alter, cuius pecunia maior est, norit inæqualitatem, & consentiat, quòd quasi semper euenit, vt parer ex communi vsu ludentium, tunc licitum esse ludum. Quia sic vsu videtur receptum in sponsionibus, que vulgò *scemisse* nuncupantur, in quibus vnus aliquando minorem quantitatem pecunie exponit, quàm alter. Et tandem videmus, vt aliqui vendant libertatem suam ad remigandum in triremibus pro pecunia, quæ est longè inferior libertate. Et hanc opinionem ex Neoteris tenet etiam Azorius p. 3. lib. 5. c. 25. q. 7.

2. Ad Argumentum in contrarium respondeo, quòd licet in tali casu non sit equalis conditio ex parte vtriusque, tamen scienti, & consentienti non fit iniuria: vide Ioannem Salas *tr. de ludo, dub. 13. n. 3.*

RESOL. LVII.

An si quis capitale maius, quod vulgò dicitur tutto il resto, in sponsione aliqua exposuerit, possit ille, qui capitale minus habet, acceptare sponsionem, & lucrari illud plus sine onere restitutionis? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 35.

Tom. VI.

§. 1. Ad hoc dubium me citato sic respondet Trullench in *Decal. 10. 2. lib. 7. c. 27. dub. 5. n. 9.* Adverte eum, qui solam potest quatuor deponere in ludo, non posse singulis commissionibus ab vno, & eodem lucrari plus quàm quatuor: quia debet esse par conditio ludentium, nisi alter sciens conditionem socij cedat iuri suo, vt tenet Diana, p. 1. tr. 8. *resol. 66.* & infra citanda; nam scienti, & consentienti non fit iniuria. Quod contingit, ait Diana, quando alter, qui habet maiorem pecuniam, nouit inæqualitatem pecunie alterius, quo in casu asserit, si ille, qui habet maiorem summam, totam illam exposuerit vnica sponsione, posse illum, qui habet minorem, totam illam lucrari, quia ita ait vsu receptum esse, quòd quidem si ita est, admitto, aliter enim de iure, puto tantum posse lucrari, quantum habet, & talem esse intentionem exponentis maiorem summam, sicque videtur communiter receptum, & procedit nostra sententia. Ita Trullench.

Que hic et Res antea & infra in Ref. 79.

2. Sed Lugo de *inst. tom. 2. disp. 3. 1. sect. 2. n. 51.* putat vsum inter ludores esse in contrarium, & sic testatur de praxi non posse collusorem lucrari capitale maius, sed minus. Itaque cum resolutio huius dubij pendeat à consuetudine ludentium, standum est illi, mihi enim de consuetudine affirmatiua restati sunt, quòd negant alij.

3. Certum est tamèn quòd in tali casu si velint celebrare contractum fortunæ, exponendo scilicet se fortunæ, exponant sua restantia siue maiora, siue minora, neutri constando, quale restans maius sit, tunc quilibet licitè lucratur integrum restans alterius, licet maius sit; sicut licitè quis exponeret pecuniam suam contentam in marsupio incluso pro pecunia contenta in crumena alterius committendo se fortunæ, quando neutri constaret, quæ esset maior summa. Ratio, quia vtriusque contractus est equalis, & vterque periculo lucri, aut iacturæ exponitur. Et ita docet Sanchez in *Opusc. 10. 1. lib. 1. c. 8. dub. 18. n. 12.*

RESOL. LVIII.

An possit ex pacto ludens pro se, & pro alio perdere minus, quam lucratus, g. vt si perdidit, soluat dimidium perdit, si vero lucratus fuerit, portet tertiam partem lucri?
Et an hoc pactum sit iustum? Ex p. 7. tr. 9. Ref. 36.

§. 1. VT, si verbi gratià, quis ludit pro se, & pro altero, sic pacificatur cum illo vice cuius ludit, scilicet, vt si perdidit soluat dimidium perdit: si verò lucratus fuerit, portet tantum tertiam lucri partem, sit hoc pactum iustum. Et ad hoc dubium duabus Conclusionibus respondet Sanchez in *Opusc. tom. 1. lib. 1. c. 8. dub. 23. n. 2. & 3.* Prima conclusio, si ludus sit prohibitus, & sic pænæ subiectus, nec fecisset pactum, vt alter vice cuius luditur, soluat dimidium pænæ, iustus est contractus, quia exponit se ludens periculo dandæ pænæ legis, quas solus, qui ludit perfert, & alter vice cuius ludit, non tenetur ad aliquam partem pænæ soluendam, nisi de hoc fecisset pactum. Si tamen qui pecunias amisit, repetat coram iudice, & iudex iubeat restitui, tenetur qui partem lucri portauit restituere, quia hæc non est propriè pænæ, sed restitutio lucri ludo acquisiti, quòd alter habet ius repetendi. Ita Sanchez ex Alcozerio.

2. Sed Dominus meus Cardinalis de Lugo de *inst. tom. 2. disp. 3. 1. sect. 2. n. 52.* obseruat sæpè excusari posse pactum hoc ab iniustitia, quia in societate, qui operam & industriam apponit, & rursum dimidiū capitalis, plus debet de lucro participare, & minus damni sentire, cum semper amittat operam, & industriam. Potest ergo contingere, quòd opera, & industria Petri in ludo digno sit tota illa retributione, v. g. in ludo pilæ strenuè partes suorum sociorum tueatur, qui meritò, vt illi socii habeant,

2 2 possunt